

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗП 12 ТЕОРІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ АДАПТАЦІЇ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ В УМОВАХ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Дисципліна, яка готує студентів до професійної діяльності вихователя ЗДО. Висвітлює зміст, форми та методи виховання у старших дошкільників соціальної компетентності; розглядає особливості становлення 5-6 річної дитини як соціальної особи; розкриває чинники соціального впливу на зростаючу особистість; характеризує соціальний досвід та умови його формування в дошкільному віці; розкриває особливості статево-рольової соціалізації на етапі дошкільного віку.

1. Мета: формування професійної компетентності майбутніх фахівців у галузі дошкільної освіти, засвоєння та оволодіння фактичним матеріалом про зміст, форми та методи виховання у старших дошкільників соціальної компетентності; формування особистості вихователя, озброєного знаннями щодо реалізації вимог сучасної дошкільної освіти по формуванню у дошкільників соціальної компетентності як базисної характеристики особистості, яка забезпечує повноцінне засвоєння нею соціальної реальності. Пов'язана з усіма навчальними дисциплінами циклу професійної підготовки фахівців дошкільної освіти.

2. Перелік компетентностей: застосовувати знання сучасної психологічної науки стосовно соціалізації дітей дошкільного віку в умовах ЗДО; вміло підбирати методи та прийоми роботи з дітьми по формуванню їх соціальної компетентності; забезпечувати умови для адаптації та соціалізації дітей у закладах дошкільної освіти; розвивати в дітей раннього і дошкільного віку базові якості особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування:

2332 – Вихователь дошкільного навчального закладу

2340 – Вчитель з корекційної освіти

2340 – Вчитель-логопед.

2340 – Вихователь-соціальний робітник у роботі з дітьми з особливими потребами

2351.2 – Методист з фізичної культури

2359 – Методист-валеолог

5131 – Гувернер

2351.2 – Вихователь-методист

2332 – Методист з дошкільного виховання

3320 – Фахівці з дошкільного виховання

3474 – Організатор культурно-дозвілєвої діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Сутнісна характеристика соціалізації дитини дошкільного віку

Характеристика сучасної педагогічної ситуації в Україні щодо визначення особливості соціалізації дітей дошкільного віку. Поняття «соціалізація». Характеристика соціального розвитку особистості як процесу й результату її соціалізації.

Тема 2. Становлення дошкільника як соціальної особи

Етапи становлення дошкільника як соціальної особи. Новоутворення свідомості та особистості різних вікових періодів дошкільного дитинства, які впливають на соціальний розвиток дитини. Характеристика основних життєвих прагнень, що гарантують дитині благополуччя у соціумі. Характеристика інформації, яка надається дитині з метою формування у неї знань про навколишній світ і суспільство. Чинники становлення дошкільника як соціальної особи: дорослий, форми організації життєдіяльності, стать, діяльність різних соціальних інституцій тощо. Уміння, які забезпечують повноцінне становлення і соціальне буття дошкільника.

Тема 3. Особливості формування соціального досвіду дитини

Поняття «соціальний досвід». Чинники набуття та прояву дитиною соціального досвіду. Стадії процесу засвоєння дитиною соціальної ролі. Становлення «образу світу» та «образу себе» дитини як етапи формування соціального досвіду дошкільника.

Тема 4. Самосвідомість і соціальна компетентність

Самосвідомість: сутнісна характеристика, структура, генеза. Характеристика образу-«Я» як форми прояву самосвідомості дитини дошкільного віку. Вплив самосвідомості на формування соціальної компетентності дитини-дошкільника.

Тема 5. Соціальна компетентність як складова соціалізації дитини дошкільного віку

Поняття «компетентність», види компетентностей особистості. Характеристика соціальної компетентності дитини дошкільного віку. Вікові прояви соціальної компетентності.

Тема 6. Загальні проблеми соціально-емоційного розвитку дошкільника

Сутнісна характеристика соціально-емоційного розвитку дошкільника. Соціальний розвиток і психологічні особливості дошкільника. Формування у дитини емоційно-ціннісного ставлення до себе. Показники сформованості у дошкільника уміння любити себе.

Тема 7. Моральна регуляція соціальної поведінки як показник сформованості соціальної компетентності дитини дошкільного віку

Поняття «мораль», структура моралі та її функції. Роль активності особистості у формуванні моральної регуляції поведінки дошкільника. Види моральних почуттів та особливості їхнього розвитку у дітей різного дошкільного віку. Шляхи підвищення ефективності соціально-морального розвитку дошкільників.

Тема 8. Оцінювання соціальної компетентності дошкільника

Поняття «соціальний контроль». Вимоги до педагогічної оцінки компетентності дитини дошкільного віку. Групи властивостей соціальної компетентності, які підлягають оцінюванню. Показники сформованості соціальної компетентності дошкільників різного віку.

Тема 9. Принципи, зміст, методи, форми й засоби формування у дошкільників соціальної компетентності

Принципи організації та зміст роботи з дошкільниками по формуванню у них соціальної компетентності. Програмове забезпечення формування у дошкільників соціальної компетентності. Форми, методи й методичні прийоми формування соціальної компетентності у дошкільників. Засоби й новітні технології, які використовуються в організації освітнього процесу ЗДО задля формування соціальної компетентності дітей.

Тема 10. Характеристика занять по ознайомленню із довкіллям щодо набуття дошкільниками соціальної компетентності

Довкілля: його види і роль у набутті дитиною-дошкільником соціальної компетентності. Сучасні підходи до таксономії занять з дітьми по набуттю ними життєвої компетентності. Специфіка заняття у ДНЗ із суспільного довкілля з огляду на формування у дітей різного віку соціальної компетентності.

Тема 11. Педагогічна майстерність вихователя як чинник формування у дошкільників соціальної компетентності

Завдання діяльності педагога ЗДО по формуванню соціальної компетентності у дошкільників. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» про необхідність забезпечення вихователем екології особистості дошкільника. Педагогічна зрілість вихователя ЗДО: складові та сутнісна характеристика.

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4 кредити ECTS : всього 120 год., з них:

– денна форма навчання – 40 год. – аудиторних (16 год. лекційних, 24 год. лабораторних занять) і 80 год. – самостійна робота студентів;

– заочна форма навчання – 16 год. – аудиторних (6 год. лекційних, 10 год. лабораторних занять) і 104 год. – самостійна робота студентів.

5. Форма семестрового контролю: екзамен.

6. Викладацький склад: кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти Каньоса Н.Г.

7. Перелік основної літератури:

– Базовий компонент дошкільної освіти України : Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. Київ : Видавництво, 2012. 26 с.

– Дитина : Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років (3-тє видання, доопрацьоване і доповнене) / наук.кер. проекту: О. В. Огневюк, К. І. Волинець, наук. кер. програмою: О. В. Проскура та ін. Київ : Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 492 с.

– Дитина у сучасному соціопросторі : навч. посібн. / Т.О. Піроженко, С.О. Ладивір, К.В. Карасьова та ін.; за ред. Т.О. Піроженко. Київ, Кіровоград : Імтек-ЛТД, 2014. 272 с.

– Дуткевич Т. В. Дитяча психологія : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 424 с.

– Поніманська Т. Дошкільна педагогіка : підручник. 3-тє вид., випр. Київ : Академвидав, 2015. 448 с.

– Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч.2. Від трьох до шести (семи) років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. 452 с.

– Формування інноваційного простору дошкільної освіти : наук.-метод. посіб. / упоряд. Н.В. Любченко, О.А. Прокопенко, А.С.Виноградова; за ред. Є.Р. Чернишової. Київ : Ун-т менедж. освіт НАПН України. 2012. Ч. 1. 112 с.

Науково-педагогічний
працівник

Каньоса Н.Г.

Завідувач кафедри

Бабюк Т.Й